

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση Του Ιερού Ναού Αγίων
Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'
Τηλ. 2108027738 email: agioi.apostoloi@gmail.com

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2016. ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΔΟΣ
θεοδοσίας παρθενομάρτυρος, Αλεξάνδρου αρχιεπισκόπου
Αλεξανδρείας.
Έτος 9^ο Τεύχος 387

Ομιλία επί του Ευαγγελίου του Χριστού περί της Σαμαρείτιδος
(Αγίου Γρηγορίου Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης του Παλαμά)

Όλη αυτή την περίοδο που διανύουμε τώρα, επεκτεινόμενη σε πενήντα μέρες, εορτάζουμε την από τους νεκρούς ανάσταση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, δεικνύοντας με αυτή την παράταση την υπεροχή της απέναντι στις άλλες εορτές.

Πραγματικά όλοι όσοι αναστήθηκαν από τους νεκρούς, αναστήθηκαν από άλλους και, αφού πέθαναν πάλι, επέστρεψαν στη γη. Ο δε Χριστός, αφού αναστήθηκε από τους νεκρούς, δεν κυριεύεται πλέον καθόλου από το θάνατο, γιατί δεν επέστρεψε πάλι στη γη, αλλά ανέβηκε στον ουρανό, καθιστώντας το φύραμά μας, που είχε λάβει ομόθρονο με το Πατέρα, ως ομόθεο. Είναι ο μόνος που έγινε αρχή της μελλοντικής αναστάσεως όλων και πρωτότοκος από τους νεκρούς και πατέρας του μέλλοντος αιώνος. Και όπως όλοι, αμαρτωλοί και δίκαιοι, πεθαίνουν στον Αδάμ, έτσι στον Χριστό θα ζωοποιηθούν όλοι, αμαρτωλοί και δίκαιοι, αλλά ο καθένας στην τάξη του. Όταν καταργήσει κάθε αρχή και εξουσία και δύναμη, και θέσει όλους τους εχθρούς του κάτω από τα πόδια του, τελευταίος εχθρός που θα καταργηθεί είναι ο θάνατος, κατά την κοινή ανάσταση.

Ο Κύριος, κηρύττοντας το ευαγγέλιο της βασιλείας πριν από το πάθος, δεικνύει στους μαθητές ότι η εκλογή των αξίων της πίστεως δεν θα γίνει μόνο ανάμεσα στους Ιουδαίους, αλλά και ανάμεσα στους Εθνικούς, στην σημερινή

περικοπή του ευαγγελίου.

Έρχεται ο Κύριος σε μια πόλη της Σαμάρειας που λέγεται Σιχάρ. (Σαμάρεια ονομάσθηκε η πόλη που έκτισε το 880 π.Χ. ο βασιλιάς του Ισραήλ, Αμβρί, έπειτα το όρος Σομόρ, που ήταν η ακρόπολή της, και τέλος όλο το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ, που καταλύθηκε από τους Ασσυρίους το 721 π.Χ. και ο ηγεμόνας τους εγκατέστησε εκεί εθνικούς από πολλά μέρη). Εκεί ήταν η πηγή του Ιακώβ, το πηγάδι που εκείνος είχε ανοίξει. Κουρασμένος ο Κύριος από την οδοιπορία κάθισε μόνος του δίπλα από το πηγάδι και κάτω, γιατί οι μαθητές του πήγαν να αγοράσουν τροφές. Έρχεται εκεί μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να πάρει νερό και ο Κύριος διψώντας, ως άνθρωπος, της ζήτησε νερό.

Αυτή αντελήφθη από την εμφάνισή του ότι ήταν Ιουδαίος, και θαύμασε πώς ένας Ιουδαίος ζητά νερό από την εθνική Σαμαρείτιδα. Αν γνώριζες, της είπε, τη δωρεά του Θεού, ποιός είναι αυτός που σου ζητά να πιει νερό, εσύ θα του ζητούσες, και θα σου έδινε ζωντανό νερό. Ο Κύριος επιβεβαίωσε ότι αν γνώριζε, θα γινόταν μέτοχος πραγματικά ζωντανού νερού, όπως έπραξε και απόλαυσε αργότερα όταν το έμαθε, ενώ το συνέδριο των Ιουδαίων, οι οποίοι έμαθαν σαφώς, εσταύρωσαν έπειτα ωστόσο τον Κύριο της δόξης. Δωρεά του Θεού είναι, επειδή θεωρεί αγαπητούς όλους, ακόμα και τους μισητούς από τους Ιουδαίους εθνικούς, και προσφέρει τον εαυτό του και καθιστά τους πιστούς σκεύη δεκτικά της Θεότηός του.

Η Σαμαρείτιδα δεν κατάλαβε το μεγαλείο του ζωντανού νερού, απορεί πού θα βρει νερό χωρίς κουβά σε ένα βαθύ πηγάδι. Έπειτα επιχειρεί να τον συγκρίνει με τον Ιακώβ, που τον αποκαλεί πατέρα, εξυμνώντας το γένος από τον τόπο, και εξαίρει το νερό με τη σκέψη ότι δεν μπορεί να βρεθεί καλύτερο. Όταν όμως άκουσε ότι το νερό που θα σου δώσω θα γίνει πηγή που τρέχει προς αιώνια ζωή, άφησε λόγο ψυχής που ποθεί, και οδηγείται προς την πίστη, και ζήτησε να το λάβει για να μην ξαναδιψάσει. Ο Κύριος, θέλοντας να αποκαλύπτεται λίγο λίγο, της λέγει να φωνάξει τον άνδρα της, γνωρίζοντάς της πόσους άνδρες είχε, και ότι αυτός που έχει τώρα δεν είναι δικός της. Εκείνη όμως δεν στενοχωρείται από τον έλεγχο, αλλά αμέσως καταλαβαίνει ότι ο Κύριος είναι προφήτης και του ζητά εξηγήσεις σε υψηλά ζητήματα.

Βλέπετε πόση είναι η μακροθυμία και η φιλομάθεια αυτής της γυναίκας; Πόση συλλογή και γνώση είχε στη διάνοιά της, πόση γνώση της θεόπνευστης Γραφής; Και αμέσως τον ρωτά πού πρέπει να λατρεύεται σωστά ο Θεός, εδώ σ' αυτόν τον τόπο ή στα Ιεροσόλυμα; Και τότε παίρνει την απάντηση, ότι έρχεται η ώρα οπότε ούτε στο όρος αυτό ούτε στα Ιεροσόλυμα θα προσκυνήτε τον Πατέρα. Της γνωρίζει μάλιστα ότι η σωτηρία είναι από τους Ιουδαίους, δεν είπε θα είναι, στο μέλλον, γιατί ήταν αυτός ο ίδιος. Έρχεται ώρα και είναι τώρα, που οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνούν τον Πατέρα κατά Πνεύμα και αλήθεια.

Γιατί ο ύψιστος και προσκυνητός Πατέρας, είναι Πατέρας αυτοαληθείας, δηλαδή του μονογενούς Υιού και έχει Πνεύμα αληθείας, το Πνεύμα το άγιο, και αυτοί που τον προσκυνούν, το πράττουν έτσι διότι ενεργούνται δι' αυτών. Ο Κύριος απομακρύνει κάθε σωματική έννοια τόπο και προσκύνηση, λέγοντας: Πνεύμα ο Θεός και αυτοί που τον προσκυνούν πρέπει να τον προσκυνούν κατά Πνεύμα και αλήθεια. Ως πνεύμα που είναι ο Θεός είναι ασώματος, το δε ασώματο δεν ευρίσκεται σε τόπο ούτε περιγράφεται με τοπικά όρια. Ως ασώματος ο Θεός δεν είναι πουθενά, ως Θεός δε είναι παντού, ως συνέχων και περιέχων το παν. Παντού είναι ο Θεός, όχι μόνο εδώ στη γη αλλά και υπεράνω της γης, Πατήρ ασώματος και κατά τον χρόνο και σε τόπο αόριστος. Βέβαια και η ψυχή και ο άγγελος είναι ασώματα, δεν είναι όμως σε τόπο, αλλά δεν είναι και παντού, γιατί δεν συνέχουν το σύμπαν αλλά αυτά έχουν ανάγκη του συνέχοντος.

Η Σαμαρείτιδα, καθώς άκουσε από τον Χριστό αυτά τα εξαίσια και θεοπρεπή λόγια, αναπτερωμένη, μνημονεύει τον προσδοκώμενο και ποθούμενο Μεσσία, τον λεγόμενο Χριστό, που όταν έρθει θα μας τα διδάξει όλα. Βλέπετε πώς ήταν ετοιμότητα για την πίστη; Από πού θα γνώριζε τούτο, αν δεν είχε μελετήσει τα προφητικά βιβλία με πολλή σύνεση; Έτσι προλαβαίνει περί του Χριστού ότι θα διδάξει όλη την αλήθεια. Μόλις την είδε ο Κύριος τόσο θερμή, της λέγει απροκάλυπτα: Εγώ είμαι ο Χριστός, που σου μιλώ. Εκείνη γίνεται αμέσως εκλεκτή ευαγγελίστρια και αφήνοντας την υδρία και το σπίτι της τρέχει και παρασύρει όλους τους Σαμαρείτες προς τον Χριστό, και αργότερα, με τον υπόλοιπο φωτεινή βίο της (ως Αγία Φωτεινή), σφραγίζει με το μαρτύριο την αγάπη της προς τον Κύριο.

«Πώς δικαιολογούνται οι πέντε άνδρες της Σαμαρείτιδας και ο έκτος που δεν ήταν άνδρας της;» (Ιω. δ', 16-18)

«Και η γυναίκα η Σαμαρείτιδα και εκείνη που πήρε τους επτά αδελφούς ως άνδρες της, σύμφωνα με τους Σαδδουκαίους (Ματθ. κβ', 25-28), και η αιμορροούσα (Ματθ. θ', 20), και εκείνη που έσκυβε στη γη, και η κόρη του Ιαείρου (Μαρκ. ε', 22), και η Συροφοινίκισσα (Μαρκ. ζ', 25) δηλώνουν και την ανθρώπινη φύση στο σύνολό της και την ψυχή του κάθε επί μέρους ανθρώπου και κάθε μια σημαίνει, σύμφωνα με τη διάθεση που υπόκειται στο πάθος, τόσο τη φύση όσο και την ψυχή. Για παράδειγμα· η γυναίκα των Σαδδουκαίων είναι η φύση ή η ψυχή, που συνοίκησε βέβαια άγωνα με όλους τους θείους νόμους που δόθηκαν από τους αιώνες, δεν αποδέχεται όμως την προσδοκία των μελλοντικών.

Η αιμορροούσα επίσης είναι η φύση και η ψυχή, που με τα πάθη αφήνει να της γλιστρήσει προς την ύλη η δύναμη που της δόθηκε για τη δημιουργία έργων και λόγων διακοσύνης. Η Συροφοινίκισσα είναι η ίδια φύση και ψυχή του κάθε ανθρώπου, που έχει κόρη της τη διάνοια που από αδυναμία αιμορραγεί ασταμάτητα εξαιτίας της αγάπης της προς την ύλη. Η κόρη του Ιαείρου είναι επίσης η σύμφωνα με το νόμο φύση και η ψυχή, που έχει τέλεια νεκρωθεί από το να μην πράττει τις νομικές εντολές και να μην εκτελεί τα θεία προστάγματα. Η συγκύπτουσα γυναίκα είναι η φύση και η ψυχή που με την απάτη του διαβόλου έστρεψε προς την ύλη όλη τη σχετική με την πράξη νοερή δύναμη.

Η Σαμαρείτιδα, όμοια με τις προηγούμενες γυναίκες, σημαίνει την φύση ή την ψυχή του καθενός, που χωρίς το προφητικό χάρισμα συμβίωσε, σαν με άνδρες, με όλους τους νόμους που δόθηκαν στην φύση μας, από τους οποίους οι πέντε είχαν προηγηθεί, ενώ ο έκτος, αν και ήταν παρών, αλλ' όμως αυτός δεν ήταν άνδρας της φύσης ή της ψυχής, με το να μη γεννά από αυτήν την δικαιοσύνη που σώζει στον αιώνα.

Έλαβε λοιπόν η φύση ως άνδρα: Τον πρώτο νόμο, τον νόμο στον παράδεισο·

Δεύτερο νόμο τον νόμο μετά τον παράδεισο· Τρίτο νόμο κατά τον κατακλυσμό του Νώε· Τέταρτο τον νόμο της περιτομής επί του Αβραάμ· Πέμπτο το νόμο της προσφοράς του Ισαάκ. Αυτούς όλους τους έλαβε η φύση και τους απέρριψε εξαιτίας της ακαρπίας της στα έργα της αρετής. Έκτο είχε τον νόμο μέσω του Μωϋσή που ήταν σαν να μην τον είχε ή επειδή δεν εκτελούσε τις πράξεις διακαισύνης που εκείνος όριζε ή επειδή επρόκειτο αυτή να μεταβεί σε άλλο νόμο ως άνδρα, δηλαδή το Ευαγγέλιο, γιατί ο νόμος δεν είχε δοθεί στους ανθρώπους αιώνια, αλλά κατά οικονομία που παιδαγωγούσε προς το μεγαλύτερο και μυστικότερο.

Μ' αυτή την έννοια νομίζω είπε ο Κύριος στη Σαμαρείτιδα «κι' αυτός που τώρα έχεις δεν είναι δικός σου». Γιατί γνώριζε ότι ο άνθρωπος θα μεταφερόταν στο Ευαγγέλιο. Γι' αυτό και γύρω στην έκτη ώρα, όταν κατ' εξοχή περιλάμπεται η ψυχή από παντού από τις ακτίνες της γνώσης εξαιτίας της παρουσίας σ' αυτήν του Λόγου, κι ενώ είχε φύγει η σκιά του νόμου, συνομιλούσε την ώρα αυτή μαζί της, και κοντά στο πηγάδι του Ιακώβ, στέκοντας δηλαδή κοντά στην πηγή μαζί με το Λόγο των θεορημάτων της Γραφής.

Αυτά ας λεχθούν προς το παρόν και για το θέμα αυτό.